

Імплементація європейських стандартів в українські освітні дослідження - 2020

Implementation of European Standards into Ukrainian Educational Research - 2020

European Quality
of Educational Research
for Empowering Educators
in Ukraine

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

**Українська асоціація дослідників освіти Національна
академія педагогічних наук України**

**Імплементация європейських
стандартів в українські освітні
дослідження**

Збірник

матеріалів IV Міжнародної наукової конференції
Української асоціації дослідників освіти

26 червня 2020 року

creative synergies and pedagogic innovations in multicultural contexts / A. Filippoupoliti, S. Sylaiou // *Museum Studies*. – 2015. – N 2. – Vol. 13. – P. 119–122.

2. Гоцуляк Ю. В. Наукова освіта в Україні: теоретичний та нормативно-правовий контекст / Ю. В. Гоцуляк, М. С. Гальченко // *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. – 2016. – № 4. – С. 5–11. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Otros_2016_4_3.

4. Шман С. Ю. Проблеми стандартизації діяльності музеїв / С. Ю. Шман // *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. – 2015. – № 1. – С. 55–59.

67

Олена Ковальчук,
доктор педагогічних наук, професор,
Луцький національний технічний університет,
м. Луцьк, Україна

ІНШОМОВНА ОСВІТА У ЗВО УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ: НА ПРИКЛАДІ ЛУЦЬКОГО НТУ

Ключові слова: *інтернаціоналізація, іншомовна освіта, заклади вищої освіти*

Постановка проблеми. Головною метою сучасної вищої освіти є підготовка фахівця, здатного до ефективної праці за спеціальністю на рівні світових стандартів, безперервного самовдосконалення та саморозвитку. Необхідність володіння однією або кількома іноземними мовами спеціалістом будь-якого напрямку не викликає ніяких сумнівів. Іноземна мова стає невід'ємною складовою підготовки конкурентоспроможних, мобільних та ефективних фахівців нового покоління. Принципова позиція Міністерства освіти і науки України щодо питання іншомовної освіти та інтеграції України в європейський і світовий простір відображена у законодавчих документах [Європа 2020, Загальні мовні рекомендації]. Міністерські вимоги знайшли відображення у нормативних положеннях Луцького національного технічного університету, зокрема, у Концепції розвитку іншомовної освіти. Реалізація Концепції в університеті дозволяє знайти оптимальні шляхи викладання та вивчення іноземних мов, націлити навчальний процес на забезпечення фахових потреб студентів та забезпечити раціональне використання наявних ресурсів з метою підвищення ефективності та якості іншомовної освіти в університеті.

Концепцією також передбачається удосконалення іншомовної підготовки науково-педагогічних працівників університету. Процес розвитку іншомовної освіти у закладах освіти України безперечно є тим елементом внутрішньої інтернаціоналізації, який сприяє інтенсифікації міжнародних зв'язків та обмінів, і допомагає підготувати майбутніх фахівців до життя і

роботи в глобалізованому світі.

Методи дослідження. Для виявлення особливостей розвитку іншомовної освіти та впровадження її основних ідей у ЗВО України використано теоретичні та емпіричні методи дослідження, які дали можливість проаналізувати та виокремити окремі етапи її становлення у контексті інтернаціоналізації. Методи аналізу, синтезу, порівняння й узагальнення дали змогу вивчити та розробити загально університетські програми викладання іноземної (англійської/ німецької) відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти; з врахуванням праці зарубіжних та вітчизняних науковців, офіційних і нормативних документів та міжнародної сертифікації. Для зіставлення даних використано методи анкетування та порівняльного аналізу з метою формулювання висновків про особливості розвитку іншомовної освіти у Луцькому НТУ.

Серед основних аспектів інтернаціоналізації вищих навчальних закладів України розвиток іншомовної освіти є провідним елементом підготовки майбутніх фахівців, конкурентоспроможних на європейському (світовому) ринку праці. Впровадження іншомовної освіти передбачає створення в Університеті необхідних умов, які дозволяють оволодівати іноземними мовами

68

відповідно до сучасних потреб: обміну інформацією, традиціями, культурами; розуміння способів життя інших людей; залучення технологій диджиталізації та ІТ-потенціалу; розвитку ефективної міжнародної співпраці та ідей ціложиттєвого навчання. . За таких умов формуванні навчального процесу відбувається за рівневою моделлю, яка забезпечує наступність і неперервність іншомовної освіти, інтеграції учасників освітнього процесу у світовий освітній простір.

Серед багатьох існуючих тлумачень поняття "інтернаціоналізація вищої освіти", що виникло ще в 90-ті роки минулого століття, найбільш кротким і вдалим є варіант запропонований американською Асоціацією міжнародних освітян NAFSA (National Association of Foreign Student Advisers): Цілісна (зовнішня) інтернаціоналізація у вищій школі передбачає стратегічну інтеграцію міжнародних, міжкультурних та глобальних вимірів, що безпосередньо впливають на етос та результати вищої освіти [7]. Така інтернаціоналізація має відношення до «мобільності (mobility), навчання за кордоном (study abroad), міжнародних обмінів (international exchanges), залученню іноземних студентів (international student recruitment), академічної мобільності (faculty mobility) або до інтернаціоналізації освітніх програм, таких як мультикультурна освіта (multicultural education), міжнародні дослідження (international studies), освіта в інтересах миру (peace education), регіоназнавство (area studies)» [5]. Окрім зовнішньої науковці вирізняють ще внутрішню інтернаціоналізацію, що розглядається як «міжнародний / міжкультурний аспект навчальної програми, науково-дослідної співпраці та вивчення як рідної так й іноземних мов [6].

Внутрішня або домашня інтернаціоналізація передбачає заходи, які допомагають студентам розвивати розуміння іншомовної культури та формувати навички міжкультурної комунікації на фаховому рівні. За визначенням канадської науковиці Д. Найт, «домашня інтернаціоналізація у ЗВО має на меті: сформувати навчальні програми та гармонізувати їх відповідно до європейської кредитно модульної системи; створити систему визнання навчальних програм та дипломів; підняти значущість володіння іноземними мовами й навчання англійською мовою; розвивати навички

міжкультурного спілкування; розвинути навички адаптації до культурних особливостей глобального академічного середовища; долучатись до науково освітніх програм [5].

Для прикладу звернемося до загальноєвропейського стандарту рівнів володіння іноземною мовою, що розроблений Радою Європи. Реагуючи на стандарт значна кількість ЗВО України почали переглядати свої навчальні програми, для узгодження напрямів інтернаціоналізації та в свою чергу для підвищення якості освіти. Слід зауважити, що розроблені нові навчальні плани з мовної підготовки чітко описують положення, чого мають навчатись ті, хто оволодіває мовою, щоб користуватись нею для спілкування, та які знання та вміння їм потрібно розвивати, щоб діяти ефективно [2].

Серед принципів реалізації ідей іншомовної освіти, прописаних в Концепції Луцького НТУ є наступні [3]:

- ✓ принцип практичної спрямованості та оптимальної достатності, який полягає у відповідності змісту та обсягу навчального матеріалу практичним потребам професійної діяльності;
- ✓ посилення академічної мобільності студентів, їх успішної соціалізації в європейському та світовому просторі;

69

- ✓ принцип науковості, який полягає в організації вивчення іноземних мов на засадах використання досягнень сучасної науки, передових інформаційних технологій, якісного науково-методичного забезпечення та науково обґрунтованих методик і технологій навчання іноземної мови;
- ✓ принцип системності, який полягає у організації процесу вивчення іноземних мов на основі єдиної нормативної бази, чітко визначених кількісних та якісних потреб, координації заходів, структуризації мовних курсів за рівнями підготовки та спеціалізацією, стандартизації змісту навчання і контролю ефективності підготовки;
- ✓ принцип послідовності, який полягає у тому, що кожен наступний ступінь навчання іноземної мови базується на досягненні цільового рівня попереднього ступеня;
- ✓ принцип автономності, який полягає у тому, що необхідним елементом мовної підготовки на всіх її етапах вважається систематична цілеспрямована самостійна робота для підтримання раніше досягнутого мовного рівня та досягнення вищих рівнів.

Висновки. З'ясовано, що впровадження ідей іншомовної освіти у закладах вищої освіти України, й у Луцькому НТУ зокрема, повинне забезпечити: систему неперервної іншомовної освіти: бакалавр→магістр→аспірант →викладач; рівня іншомовної освіти відповідно до міжнародних стандартів; підготовку студентів для отримання міжнародних сертифікатів з іноземних мов; озброєння випускників ЗВО функціональною іншомовною компетентністю, яка уможливить їх соціалізацію в світовому просторі; стандартизацію навчально-методичної документації; створення навчально-методичних комплексів на основі аутентичних підручників, які відповідають вимогам нового соціального замовлення; формування механізму викладання фахових дисциплін іноземними мовами та надання студентам інформації про можливість вивчення окремих навчальних дисциплін.

Список використаних джерел:

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Ніколаєва С.Ю. К.: Ленвіт, 2003. 237 с.
2. Європа 2020. Стратегія розумного, стійкого та інклюзивного росту "Europe 2020. A strategy for smart, sustainable and inclusive growth" Електронний ресурс. - Режим доступу: http://ec.europa.eu/archives/growthandjobs_2009
3. Концепція розвитку іншомовної освіти у Луцькому НТУ (2020). Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://lutsk-ntu.com.ua/uk/international-connection>
4. De Wit H. (2002). Internationalisation of Higher Education in the United States of America and Europe: A Historical, Comparative, and Conceptual Analysis. Westport, CT: Greenwood Press, 5. Encyclopedia of Language and Education /Ed. By Stephen May, Nancy H. Hornberg. Vol.1. SpringerScience+BusinessMedia, LLC, 2008. 437 p
6. Knight, J. (2004). Internationalization remodeled: Definition, Approaches, and Rationales, Journal of Studies in International Education, 8 (1), 5-31
7. NAFSA. (2014). NAFSA announces 2014 Simon Award recipients. https://www.researchgate.net/deref/http%3A%2F%2Fwww.nafsa.org%2FExplore_International_Education%2FFor_The_Media%2FPress_Releases_And_Statements%2FNAFSA_Announces_

70

Ангеліна Колісніченко,
аспірант,

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м.
Умань, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ДЛЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Ключові слова: дистанційне навчання, онлайн освіта, форми навчання, інтернет ресурси, майбутні вчителі англійської мови.

Розвиток комп'ютерних технологій значним чином вплинув на освітній процес у плані розширення можливостей для онлайн освіти. Про важливість розвитку цього напрямку йдеться у низці державних документів: Концепції розвитку педагогічної освіти (2018), проєкті Концептуальних засад державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти (2019) тощо. Впровадження форм онлайн навчання потребує більшої інтенсивності, але, маючи достатньо можливостей для денного очного навчання, заклади освіти почали лише спроби здійснення такого навчання на рівні змішаного та дистанційного.

Дистанційне навчання здійснюється за допомогою онлайн платформ, які пропонують університети для здобувачів вищої освіти. Довгий час перешкодою для використання онлайн навчання закладами освіти були брак технічних засобів, доступ до інтернету, недостатня цифрова компетентність здобувачів освіти та викладачів. Якщо перших дві перешкоди на рівні закладів вищої освіти усунуто, то цифрова компетентність залишається на